

VII.600.32.2021.MM

**Pani
Marlena Małag
Minister Rodziny i Polityki Społecznej**

**Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
ePUAP**

Szanowna Pani Minister,

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek Pana (kopia pisma w załączeniu) dotyczący możliwości przyznania statusu osoby represjonowanej z powodów politycznych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2015 r. *o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1255; dalej jako: ustawa) osobie, która prowadząc działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego zagrożoną odpowiedzialnością karną w okresie od dnia 1 stycznia 1956 r. do dnia 31 lipca 1990 r. była osobą niepełnoletnią, w związku z tym nie zostały na nią nałożone sankcje karne, ale w drodze postanowienia sądowego została objęta środkami wychowawczymi, których dolegliwość miała wpływ na jej życie osobiste. Sytuacja Pana wydaje się szczególna z uwagi na fakt, że przyznano mu status działacza opozycji antykomunistycznej w rozumieniu ustawy, ale nie stwierdzono ustawowych przesłanek nadania mu statusu osoby represjonowanej z powodów politycznych. Czyny Wnioskodawcy, w związku z którymi nałożono na niego środki wychowawcze zgodnie z art. 273 § 1 i 2 w zw. z art. 270 § 1 ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. *Kodeks karny* (Dz. U. z 1969 r., Nr 13 poz. 94) były zagrożone karą pozbawienia wolności od roku do 10 lat. Oznacza to, że gdyby Wnioskodawca dopuścił się ich po ukończeniu 17. roku życia, mógłby zostać skazany na

karę pozbawienia wolności, a tym samym spełniałby przesłankę nadania statusu osoby represjonowanej z powodów politycznych, o której mowa w art. 3 pkt lit a ustawy.

W toku analizy niniejszej sprawy zapoznano się z odpowiedzią na interpelację nr 21027 posła Bogdana Latosińskiego w sprawie ograniczeń wiekowych przy przyznawaniu statusu działacza opozycji antykomunistycznej, udzieloną przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Marcina Zielenieckiego w dniu 25 kwietnia 2018 r. W odpowiedzi tej wskazano, że w ocenie Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie zachodzi potrzeba dokonywania zmian obecnie funkcjonujących rozwiązań prawnych dotyczących nadawania statusu działacza opozycji demokratycznej z uwagi na fakt, że osoby, których represje dotknęły przed osiągnięciem przez nie pełnoletności mogą otrzymać uprawnienia osoby represjonowanej, jeśli brały udział w wystąpieniu wolnościowym i wskutek działań komunistycznego aparatu represji doznały określonego uszczerbku na zdrowiu lub zostały relegowane ze szkoły. Były bowiem one wówczas ofiarami innych represji niż karne, których dolegliwość została przez ustawodawcę uznana za na tyle znaczną, że ich doznanie powinno skutkować przyznawaniem świadczeń od państwa. Jednocześnie w odpowiedzi wskazano, że resort rodziny, pracy i polityki społecznej dokłada starań, by wypracowywane przez Rząd rozwiązania w zakresie opieki państwa nad tymi osobami były możliwie jak najlepsze i odpowiadały oczekiwaniom środowisk zrzeszających te osoby.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich państwo powinno doceniać szczególnie wyjątkową postawę, jaką była działalność opozycyjna osób niepełnoletnich. Należy uznać, że środki wychowawcze nakładane za czyn objęty odpowiedzialnością karną na osoby nieletnie, miały stanowić adekwatną dolegliwość względem sankcji karnych nakładanych na osoby pełnoletnie. Stąd też zasadne wydaje się rozszerzenie ustawowych przesłanek nadawania statusu osoby represjonowanej, tak aby objęły one również osoby znajdujące się w takiej sytuacji jak Pan Z punktu widzenia wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP zasady równości, osoby te charakteryzują się tą samą cechą relewantną co osoby, na które nałożono sankcje karne za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce, tj. spotkały je represje ze strony państwa z uwagi na podejmowane przez nie działania.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 16 ust.1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie.

Proszę także o wskazanie, czy Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej znane są przypadki innych osób znajdujących się w takiej samej sytuacji jak Pan

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/